

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.11.2011
COM(2011) 808 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

«Ορίζων 2020» - Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{SEC(2011) 1427 τελικό}
{SEC(2011) 1428 τελικό}

1. ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Κατά το διάστημα που έχει διαρρεύσει από τη δρομολόγηση του έβδομου προγράμματος-πλαισίου (7^ο ΠΠ) μέχρι τώρα το οικονομικό πλαίσιο έχει μεταβληθεί δραματικά. Η ύφεση που ξεκίνησε με την οικονομική κρίση του 2008 οδήγησε στη θέσπιση πακέτων τόνωσης για να δοθεί νέα ώθηση στην οικονομία. Ενώ ανακάμπτει αργά από την πτωτική της πορεία, η Ευρώπη αντιμετωπίζει τώρα κρίση δημόσιου χρέους και φοβάται για νέα ύφεση. Οι δημόσιες αρχές σε ολόκληρη την Ευρώπη πρέπει να δράσουν αποφασιστικά ώστε να ανταποκριθούν σε αυτό το διαφορετικό περιβάλλον. Η πρωταρχική πρόκληση είναι να σταθεροποιηθεί το χρηματοδοτικό και οικονομικό σύστημα βραχυπρόθεσμα, με ταυτόχρονη λήψη μέτρων για τη δημιουργία των οικονομικών ευκαιριών του αύριο.

Η δημοσιονομική σταθεροποίηση και η διαρθρωτική μεταρρύθμιση είναι αναγκαία αλλά όχι αποτελεσματικά μέτρα για τη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης στον κόσμο. Οι έξυπνες επενδύσεις, κυρίως στην έρευνα και στην καινοτομία, αποτελεί βασικό παράγοντα για να διατηρηθούν υψηλά επίπεδα διαβίωσης με ταυτόχρονη απόκριση στις πιεστικές κοινωνιακές προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή, η γήρανση του πληθυσμού, η μετάβαση προς κοινωνία με αποδοτικότερη χρήση πόρων.

Η έρευνα και η καινοτομία συμβάλλουν στην ανάπτυξη της απασχόλησης, στην ευημερία, στην ποιότητα ζωής και στην προσφορά δημόσιων υπηρεσιών για όλους. Προκαλούν τις επιστημονικές και τεχνικές ρήξεις που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των επειγουσών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η κοινωνία. Οι επενδύσεις σ' αυτόν τον τομέα οδηγούν επίσης σε επιχειρηματικές ευκαιρίες με τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Αν και η Ένωση είναι παγκοσμίως πρωτοπόρος σε πολλές τεχνολογίες, αντιμετωπίζει διαρκώς μεγαλύτερο ανταγωνισμό από παραδοσιακούς ανταγωνιστές και αναδυόμενες οικονομίες ταυτοχρόνως, οπότε πρέπει να βελτιώσει τις επιδόσεις της στον τομέα της καινοτομίας.

Συνεπώς, η έρευνα και η καινοτομία έχουν τοποθετηθεί στο επίκεντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»¹ για την προώθηση έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Το σημείο αυτό περιλαμβάνει τον πρωταρχικό στόχο αύξησης των δαπανών για Ε&Α στο 3% του ΑΕΠ μέχρι το έτος 2020. Η εμβληματική πρωτοβουλία «Ένωση της καινοτομίας»² προβλέπει συνολική δέσμη δράσεων για την αναβάθμιση των επιδόσεων έρευνας και καινοτομίας. Στο πλαίσιο αυτού του πολιτικού περιγράμματος, οι προτάσεις της Επιτροπής για τον προϋπολογισμό της Ένωσης μετά το έτος 2013³ αντικατοπτρίζουν τη φιλοδοξία της να επενδύσει στο μέλλον της Ευρώπης, διασφαλίζοντας ότι κάθε ευρώ παρέχει το μέγιστο όφελος για τους ευρωπαίους πολίτες.

2. «ΟΡΙΖΩΝ 2020»: ΦΥΓΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Το όνομα του νέου χρηματοδοτικού προγράμματος της Ένωσης για έρευνα και καινοτομία – «Ορίζων 2020» – αντικατοπτρίζει τη φιλοδοξία παραγωγής ιδεών, ανάπτυξης και απασχόλησης για το μέλλον. Το «Ορίζων 2020» θα αποτελέσει νευραλγικής σημασίας

¹ COM(2010) 2020.

² COM(2010) 546.

³ COM(2011) 500.

εργαλείο για την υλοποίηση της εμβληματικής πρωτοβουλίας που είναι η «Ένωση της καινοτομίας», οικοδομώντας τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της και ανταποκρινόμενο στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 4ης Φεβρουαρίου 2011 και στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12^{ης} Μαΐου 2011 σχετικά με την Ένωση της καινοτομίας⁴.

Με το «Ορίζων 2020» συναθροίζεται το σύνολο της υφιστάμενης χρηματοδότησης της Ένωσης για έρευνα και καινοτομία, που περιλαμβάνει το Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας, τις σχετικές με την καινοτομία δραστηριότητες του Προγράμματος-πλαισίου ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας, και το Ευρωπαϊκό ινστιτούτο καινοτομίας και τεχνολογίας (ETI)⁵. Αυτή η προσέγγιση αναγνωρίζεται ευρέως από τους συμφεροντούχους ως οδός που οδηγεί στην πρόοδο⁶ ενώ έχει υποστηριχθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 2011⁷, από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή⁸ και από την Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου⁹.

Η δέσμη προτάσεων για το «Ορίζων 2020» περιλαμβάνει:

- πρόταση του «Ορίζων 2020»¹⁰, όπου περιγράφονται οι γενικοί στόχοι, το σκεπτικό και η προστιθέμενη αξία της Ένωσης, το χρηματοδοτικό κονδύλιο και διατάξεις σχετικά με τον έλεγχο, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση·
- πρόταση ενιαίου ειδικού προγράμματος εκτέλεσης του «Ορίζων 2020»¹¹, όπου ορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής και το περιεχόμενο όσον αφορά τις ευρείες γραμμές των δραστηριοτήτων·
- πρόταση ενιαίας σειράς κανόνων συμμετοχής και διάδοσης¹², όπου καθορίζονται οι τρόποι χρηματοδότησης και απόδοσης δαπανών, οι προϋποθέσεις συμμετοχής, τα κριτήρια επιλογής και απονομής και οι κανόνες κυριότητας, εκμετάλλευσης και διάδοσης των αποτελεσμάτων· και
- ξεχωριστή πρόταση για το μέρος του «Ορίζων 2020» που αντιστοιχεί στη Συνθήκη Ευρατόμ¹³.

⁴ P7 TA(2011)0236.

⁵ Οι δραστηριότητες στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας συνιστούν αναπόσπαστο μέρος του «Ορίζων 2020», αν και αποτελούν το αντικείμενο ξεχωριστής πρότασης με βάση τη Συνθήκη Ευρατόμ. Η χρηματοδότηση του ITER εκφεύγει του προϋπολογισμού της ΕΕ και αποτελεί το αντικείμενο συμπληρωματικού προγράμματος.

⁶ http://ec.europa.eu/research/horizon2020/pdf/consultation-conference/summary_analysis.pdf

⁷ P7 TA(2011)0401.

⁸ CESE 1163/2011.

⁹ ERAC 1210/11.

¹⁰ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το «Ορίζων 2020» – Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας (2014-2020), COM(2011) 809.

¹¹ Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του ειδικού προγράμματος εκτέλεσης του «Ορίζων 2020» – Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας (2014-2020), COM(2011) 811.

¹² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση των κανόνων συμμετοχής και διάδοσης στο «Ορίζων 2020» – Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας (2014-2020), COM(2011) 810.

¹³ Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με πρόγραμμα έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (2014-2018), συμπληρωματικό του «Ορίζων 2020» – Πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και καινοτομίας, COM(2011) 812.

Αυτές οι προτάσεις συνοδεύονται από τις αναγκαίες εκ των προτέρων εκτιμήσεις επιπτώσεων¹⁴. Συμπληρωματικά προς αυτή τη δέσμη υπάρχει επίσης ξεχωριστή πρόταση αναθεώρησης του κανονισμού του ETI.

Ουσιώδεις νεωτερισμοί:

Το «Ορίζων 2020» περιλαμβάνει ορισμένα νέα στοιχεία που το καθιστούν κατάλληλο για την προώθηση της ανάπτυξης και για την απόκριση σε κοινωνιακές προκλήσεις. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν:

- Σημαντική απλούστευση με απλούστερη αρχιτεκτονική προγράμματος, ενιαία σειρά κανόνων, λιγότερες απαγορεύσεις μέσω εύχρηστου υποδείγματος για την απόδοση δαπανών, ένα μοναδικό σημείο πρόσβασης για τους συμμετέχοντες, μικρότερο όγκο εγγράφων σε χαρτί κατά την κατάρτιση προτάσεων, λιγότερους διαχειριστικούς και άλλους ελέγχους, με συνολικό στόχο τη μείωση του μέσου χρόνου ανά επιχορήγηση κατά 100 ημέρες·
- Συνοπτική προσέγγιση για νέους συμμετέχοντες, όπου περιλαμβάνονται εκείνοι με ιδέες εκτός πεπατημένης, με την οποία διασφαλίζεται η δυνατότητα συμμετοχής άριστων ερευνητών και καινοτόμων από ολόκληρη την Ευρώπη και εκτός Ευρώπης·
- Την ολοκλήρωση έρευνας και καινοτομίας με την πρόβλεψη απρόσκοπτης και συνεκτικής χρηματοδότησης από την ιδέα έως την αγορά·
- Μεγαλύτερη στήριξη στην καινοτομία και σε δραστηριότητες που προσεγγίζουν την αγορά, συντελώντας σε άμεση οικονομική τόνωση·
- Έντονη εστίαση στη δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών με αφετηρία την απόκρισή μας στα βασικά μελήματα που είναι κοινά στον πληθυσμό της Ευρώπης και εκτός Ευρώπης, δηλαδή στις «κοινωνιακές προκλήσεις»·
- Περισσότερες δυνατότητες προώθησης των ιδεών τους και χρηματοδότησης για νεοεισερχόμενους και νέους, φερέλπιδες επιστήμονες.

3. ΕΣΤΙΑΣΗ ΠΟΡΩΝ ΣΕ ΝΕΥΡΑΛΓΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Το «Ορίζων 2020» θα εστιάσει πόρους σε τρεις διακριτές, αλληλοενισχυόμενες προτεραιότητες, στις οποίες υπάρχει σαφής προστιθέμενη αξία της Ένωσης. Αυτές οι προτεραιότητες αντιστοιχούν σε εκείνες της «Ευρώπη 2020» και της «Ένωσης της καινοτομίας».

- (1) **Επιστήμη αριστείας.** Με αυτήν θα ανέλθει το επίπεδο αριστείας στην επιστημονική βάση της Ευρώπης και θα διασφαλιστεί σταθερή ροή έρευνας παγκοσμίου επιπέδου ώστε να διασφαλιστεί μακροπρόθεσμα η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Θα στηριχθούν οι καλύτερες ιδέες, θα αναπτυχθούν ταλέντα στην Ευρώπη, θα δοθεί στους ερευνητές πρόσβαση σε υποδομή για έρευνα με προτεραιότητα και θα καταστεί η Ευρώπη ελκυστικός τόπος για τους καλύτερους ερευνητές του κόσμου.

¹⁴ SEC(2011) 1427 και SEC(2011) 1428.

Στο πλαίσιο αυτό θα:

- στηριχθούν τα πλέον προικισμένα και δημιουργικά άτομα και οι ομάδες τους, ώστε να εκτελέσουν έρευνα αιχμής της υψηλότερης δυνατής ποιότητας, οικοδομώντας στην επιτυχία του *Ευρωπαϊκού Συμβουλίου έρευνας*·
- χρηματοδοτηθεί συνεργατική έρευνα ώστε να ανοιχθούν νέοι και υποσχόμενοι τομείς έρευνας και καινοτομίας μέσω στήριξης *Τεχνολογιών του Μέλλοντος και Αναδυόμενων* (TMA - FET)·
- δοθούν στους ερευνητές με εξαιρετική κατάρτιση και σταδιοδρομία αναπτυξιακές ευκαιρίες μέσω των *δράσεων Marie Skłodowska-Curie*¹⁵ («δράσεις Marie Curie»)·
- διασφαλιστεί η διαθέσιμότητα στην Ευρώπη παγκόσμιας κλάσης *ερευνητικών υποδομών* (περιλαμβανόμενων των ηλε-υποδομών), όπου θα έχουν πρόσβαση όλοι οι ερευνητές της Ευρώπης και εκτός Ευρώπης..

- (2) **Βιομηχανική υπεροχή.** Με αυτήν επιδιώκεται να καταστεί η Ευρώπη ελκυστικότερος τόπος επένδυσης σε έρευνα και καινοτομία (περιλαμβανόμενης της οικοκαινοτομίας), με προώθηση δραστηριοτήτων στις οποίες το θεματολόγιο ορίζουν οι επιχειρήσεις. Θα προκύψουν μεγάλες επενδύσεις σε νευραλγικής σημασίας βιομηχανικές τεχνολογίες, θα μεγιστοποιηθεί το αναπτυξιακό δυναμικό των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων με την παροχή σε αυτές επαρκούς χρηματοδότησης και θα βοηθηθούν καινοτόμες ΜΜΕ να αναπτυχθούν σε εταιρίες με παγκόσμια πρωτοπορία.

Στο πλαίσιο αυτό θα:

- οικοδομηθεί η *υπεροχή σε ικανοδοτικές και βιομηχανικές τεχνολογίες*, με αποκλειστική στήριξη για ΤΠΕ, νανοτεχνολογίες, προηγμένα υλικά, βιοτεχνολογία, προηγμένη παραγωγή και διεργασίες, και διαστημική, με ταυτόχρονη παροχή στήριξης σε διατέμνουσες δράσεις για να συλλεχθούν τα συσσωρευμένα οφέλη που παρέχει ο συνδυασμός διαφόρων θεμελιώδους σημασίας ικανοδοτικών τεχνολογιών·
- διευκολυνθεί η *πρόσβαση στη χρηματοδότηση με επικινδυνότητα*·
- δοθεί στην Ένωση ευρεία στήριξη για *καινοτομία σε ΜΜΕ*.

- (3) **Κοινωνικές προκλήσεις.** Αυτή η προτεραιότητα αντικατοπτρίζει τις πολιτικές προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και αντιμετωπίζει σημαντικά μελήματα των πολιτών στην Ευρώπη και αλλού. Με προσέγγιση βασιζόμενη στις προκλήσεις θα συναθροιστούν πόροι και γνώσεις σε διάφορους τομείς, τεχνολογίες και επιστήμες, περιλαμβανόμενων των κοινωνικών επιστημών και των επιστημών του ανθρώπου. Έτσι θα καλύπτονται δραστηριότητες από την έρευνα μέχρι την αγορά, με νέα εστίαση σε δραστηριότητες σχετιζόμενες με την τεχνολογία, όπως πιλοτικές εφαρμογές, επίδειξη, κλίνες δοκιμών, και στήριξη σε δημόσιες προμήθειες

¹⁵

Με αυτή την ονομασία η Επιτροπή τιμά αυτή την εξέχουσα βραβευμένη με Νόμπελ επιστήμονα και την αξιοσημείωτη συμβολή της στην πρόοδο της επιστήμης στην Ευρώπη.

και αφομοίωση από την αγορά. Θα περιλαμβάνει τη σύναψη δεσμών με τις δραστηριότητες των Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας.

Η χρηματοδότηση θα εστιάζεται στις ακόλουθες προκλήσεις:

- *Υγεία, δημογραφική μεταβολή και ευημερία*
- *Επισιτιστική ασφάλεια, βιώσιμη γεωργία, έρευνα για τη θάλασσα και τη ναυτιλία, και βιοοικονομία*
- *Ασφαλής, καθαρή και αποδοτική ενέργεια*
- *Έξυπνες, περιβαλλοντικά φιλικές και ολοκληρωμένες μεταφορές*
- *Δράση για το κλίμα, απόδοση πόρων και πρώτες ύλες*
- *Κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς, καινοτόμες και ασφαλείς.*

Η βιώσιμη ανάπτυξη θα αποτελεί δεσπόζοντα στόχο του «Ορίζων 2020». Η αποκλειστικά διατιθέμενη χρηματοδότηση για δράση για το κλίμα και την απόδοση πόρων θα συμπληρώνεται μέσω των υπόλοιπων ειδικών στόχων του «Ορίζων 2020», με αποτέλεσμα τουλάχιστον 60% του συνολικού προϋπολογισμού του «Ορίζων 2020» να σχετίζεται με τη βιώσιμη ανάπτυξη, ενώ το μέγιστο μέρος αυτής της δαπάνης θα συμβάλλει σε αμοιβαία ενίσχυση των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων. Αναμένεται ότι περίπου 35% του προϋπολογισμού του «Ορίζων 2020» θα είναι δαπάνες σχετιζόμενες με το κλίμα.

Το ETI θα παίζει σημαντικό ρόλο με συνδυασμό έρευνας αριστείας, εκπαίδευσης και καινοτομίας, συμπληρώνοντας έτσι το τρίγωνο της γνώσης. Το ETI θα ενεργεί πρωταρχικά μέσω των κοινοτήτων γνώσης και καινοτομίας (ΚΓΚ - KIC). Επιπλέον θα διασφαλίζει τον καταμερισμό δαπανών πέραν των ΚΓΚ μέσω μέτρων που στοχεύουν στη διάδοση και διανομή της γνώσης.

Οι δραστηριότητες του Κοινού Κέντρου Ερευνών θα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του «Ορίζων 2020», με παροχή σθεναρής, βασισμένης σε αποδείξεις στήριξης των πολιτικών της Ένωσης. Το ΚΚΕρ θα οδηγείται από ανάγκες πελατών τις οποίες θα συμπληρώνουν δραστηριότητες με μελλοντική προοπτική.

Η έρευνα και καινοτομία στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, που θα στηρίζεται στη Συνθήκης Ευρατόμ, θα παρέχει στην Ένωση τη δυνατότητα ανάπτυξης, προς το συμφέρον όλων των κρατών μελών, των πλέον προηγμένων τεχνολογιών για την πυρηνική ασφάλεια, την προστασία, την ακτινοπροστασία και τη μη διάδοση.

Ο τρόπος κατανομής του προϋπολογισμού του «Ορίζων 2020» στους στρατηγικούς στόχους του αντικατοπτρίζει εξίσου τον τρόπο με τον οποίο έχει προσαρμοστεί ώστε να λειτουργήσει σε διαφοροποιημένο περιβάλλον. Η κατανομή του προϋπολογισμού στο «Ορίζων 2020»:

- συμβαδίζει πλήρως με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», δημιουργώντας την Ένωση της καινοτομίας και παρέχοντας προτεραιότητα στο ψηφιακό θεματολόγιο, στην άρση αποκλεισμών, στην ενέργεια, στην απόδοση πόρων, στις βιομηχανικές τεχνολογίες, στην κλιματική δράση, και συμβάλλοντας στις εξωτερικές πολιτικές της Ένωσης.

- παρέχει προτεραιότητα σε δαπάνες με άμεση επίδραση στην ανάπτυξη και την απασχόληση μέσω σημαντικών επενδύσεων σε χρηματοδότηση με επικινδυνότητα, ΜΜΕ και μεγάλα πιλοτικά έργα και έργα επίδειξης για νευραλγικής σημασίας τεχνολογίες·
- εξακολουθεί να επενδύει στο μέλλον της Ευρώπης παρέχοντας έντονη ώθηση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας, ενδυναμώνοντας την έρευνα για Τεχνολογίες του Μέλλοντος και Αναδυόμενες (ΤΜΑ), αυξάνοντας τις δυνατότητες κατάρτισης, κινητικότητας και ανάπτυξης σταδιοδρομίας για προικισμένους νέους και αναθέτοντας σημαντικό ρόλο στο ΕΤΙ·
- μοχλεύει άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους χρηματοδότησης ώστε να μεγιστοποιούνται οι επιδράσεις τους στην πορεία προς τον στόχο του 3%.

Το «Ορίζων 2020» θα είναι πρόγραμμα επταετούς διάρκειας, και ενδέχεται να υπάρξουν σημαντικές μεταπτώσεις στο ευρύτερο οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο κατά την πορεία του προγράμματος. Συνεπώς, η διασφάλιση της συνεχούς επικαιροποίησης του «Ορίζων 2020» θα απαιτήσει επίσης την προσαρμογή προτεραιοτήτων και πόρων, όπως και όποτε είναι αναγκαίο. Υπό αυτό το πρίσμα έχουν περιληφθεί στην πρόταση ρήτρες ευελιξίας.

Επίσης, η υλοποίηση του «Ορίζων 2020» θα αναλάβει στρατηγική προσέγγιση για τον προγραμματισμό έρευνας και καινοτομίας, με χρήση κοινών δράσεων και τρόπων διακυβέρνησης που ακολουθούν εκ του σύνεγγυς την ανάπτυξη πολιτικής που υπερβαίνει τα όρια των παραδοσιακών τομεακών πολιτικών. Αυτό θα βασίζεται σε ορθά αποδεικτικά στοιχεία, αναλύσεις και προβλέψεις, με μέτρηση της προόδου χρησιμοποιώντας συνεκτική δέσμη δεικτών.

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων έρευνας στην οποία χρησιμοποιούνται ανθρώπινα εμβρυακά βλαστοκύτταρα, η νομοθετική δέσμη του «Ορίζων 2020» συμβαδίζει πλήρως με την προσέγγιση που υποστηρίχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο όταν θέσπισαν τη νομοθεσία του 7^{ου} ΠΠ, όπως ορίζεται στη δήλωση της Επιτροπής του έτους 2006¹⁶.

4. ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Το «Ορίζων 2020» πρέπει να προσελκύει τους άριστους ερευνητές και τις πλέον καινοτόμες επιχειρήσεις. Προς το σκοπό αυτό απαιτείται περαιτέρω απλούστευση κανόνων και διαδικασιών για τους συμμετέχοντες. Η έκθεση ενδιάμεσης αξιολόγησης του 7^{ου} ΠΠ κατέληγε στο συμπέρασμα ότι ήταν αναγκαία η λήψη σημαντικών μέτρων προς περαιτέρω απλούστευση, με προσέγγιση βασιζόμενη σε επαρκή ισορροπία μεταξύ ανάληψης επικινδυνότητας και εμπιστοσύνης στους συμμετέχοντες¹⁷.

Το «Ορίζων 2020» θα βασίζεται στην ώθηση που δόθηκε με την Ανακοίνωση για την απλούστευση¹⁸ και στην απόφαση της Επιτροπής σχετικά με τρία μέτρα για την απλούστευση

¹⁶ ΕΕ L412 της 30^{ης} Δεκεμβρίου 2006.
¹⁷

¹⁸ http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp7_interim_evaluation_expert_group_report.pdf
COM(2010)0187.

της υλοποίησης του 7^{ου} ΠΠ¹⁹ με εισαγωγή σημαντικών νέων στοιχείων, όπως ζητήθηκε και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 11^{ης} Νοεμβρίου 2010²⁰.

Η απλούστευση στο «Ορίζων 2020» θα στοχεύει τρεις εξέχοντες στόχους: μείωση των διοικητικών δαπανών των συμμετεχόντων· επιτάχυνση όλων των διαδικασιών για τη διαχείριση προτάσεων και επιχορηγήσεων και μείωση του ποσοστού οικονομικού σφάλματος.

Η απλούστευση θα επιτευχθεί σε διάφορες διαστάσεις:

- Η διαρθρωτική απλούστευση επιτυγχάνεται μέσω:
 - απλούστερης αρχιτεκτονικής προγράμματος επικεντρωμένης σε τρεις στόχους στρατηγικής, με διευκόλυνση των συμμετεχόντων ώστε να γνωρίζουν πού υπάρχουν ευκαιρίες χρηματοδότησης·
 - ενιαίας δέσμης κανόνων συμμετοχής, για θέματα όπως επιλεξιμότητα, κρίση ή ΔΔΥ, εφαρμοζόμενων σε όλα τα στοιχεία του «Ορίζων 2020», με αποκλίσεις δυνατές μόνον σε περιπτώσεις δικαιολογούμενες λόγω ειδικών αναγκών.
- Οι απλούστεροι κανόνες χρηματοδότησης, που λαμβάνουν υπόψη προτίμηση των συμφεροντούχων για απόδοση πραγματικών δαπανών, θα περιλαμβάνουν:
 - απλούστερη απόδοση άμεσων δαπανών, με ευρύτερη αποδοχή συνήθων λογιστικών πρακτικών των δικαιούχων·
 - τη δυνατότητα χρήσης μοναδιαίων δαπανών προσωπικού (μέσες δαπάνες προσωπικού), περιλαμβανόμενων δαπανών για ιδιοκτήτες ΜΜΕ οι οποίοι δεν λαμβάνουν μισθοδοσία·
 - απλούστευση της καταγραφής χρόνου με πρόβλεψη σαφούς και απλής σειράς ελάχιστων προϋποθέσεων. Μεταξύ άλλων, κατάργηση υποχρεώσεων καταγραφής χρόνου για προσωπικό εργαζόμενο αποκλειστικά για έργο του «Ορίζων 2020»·
 - κάλυψη έμμεσων δαπανών με ενιαίο σταθερό ποσοστό εφαρμοζόμενο στις άμεσες δαπάνες κατά γενικό κανόνα – άρση σημαντικής πηγής οικονομικών σφαλμάτων και πολυπλοκότητας·
 - ενιαίο ποσοστό απόδοσης για όλους τους συμμετέχοντες και όλες τις δραστηριότητες στο ίδιο έργο·
 - εφάπαξ ποσά, έπαθλα, αποτελέσματα βάσει χρηματοδότησης για ειδικούς τομείς στους οποίους αυτά τα μέσα έχουν αποδειχθεί κατάλληλα.
- Η αναθεωρημένη στρατηγική ελέγχου θα επιτύχει νέα ισορροπία μεταξύ εμπιστοσύνης και ελέγχου και μεταξύ ανάληψης επικινδυνότητας και αποφυγής επικινδυνότητας μέσω:

¹⁹ C(2011) 174 της 24^{ης} Ιανουαρίου 2011.

²⁰ P7 TA(2011)0401.

- επέκτασης του ταμείου εγγυήσεων σε όλες τις δράσεις του «Ορίζων 2020» και περιορισμού των ελέγχων χρηματοοικονομικής ικανότητας μόνο σε συντονιστές·
- μείωσης του πλήθους πιστοποιητικών για οικονομικά στοιχεία και απαίτησης μόνο ενός από αυτά τα πιστοποιητικά ανά δικαιούχο στο τέλος τους έργου·
- μείωσης του ελεγκτικού φόρτου για συμμετέχοντες μέσω στρατηγικής εκ των υστέρων ελέγχου, στην οποία δίδεται έμφαση σε έλεγχο βάσει επικινδυνότητας και ανίχνευση απάτης, εφαρμογής ενιαίων ελεγκτικών αρχών και μείωσης των χρονικών ορίων για εκ των υστέρων διαχειριστικούς ελέγχους από πέντε σε τέσσερα έτη.
- Αυτή η αναθεωρημένη προσέγγιση πρέπει να αφορά κατ' ανώτατο όριο το 7% των δικαιούχων του «Ορίζων 2020» που υπόκεινται σε διαχειριστικό έλεγχο κατά τη διάρκεια ολόκληρης της περιόδου προγραμματισμού.

Παράλληλα, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να βελτιώνει, να εναρμονίζει και να επιταχύνει διαδικασίες και μεθόδους συνδεδεμένες με την εκτέλεση προγράμματος και έργων. Αυτό θα περιλαμβάνει ανανεωμένη προσέγγιση επιτροπολογίας με έντονη εστίαση στη συμμετοχή επιτροπών προγράμματος σε συζητήσεις για στρατηγικό σχεδιασμό και για την εξασφάλιση δεσμών με δραστηριότητες χρηματοδοτούμενες σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον η Επιτροπή θα βασιστεί στην επιτυγχανόμενη πρόοδο όσον αφορά την αύξηση ποιότητας, της απόδοσης και της συνεκτικότητας της υλοποίησης, μέσω ενιαίου πλατυβάθρου ΤΠ φιλικού προς το χρήστη, με παροχή εξυπηρέτησης μιας στάσης στους συμμετέχοντες (ηλε-Ορίζων 2020) και μέσω περαιτέρω μέτρων προς την εξωτερίκευση της έρευνας της Ένωσης και της χρηματοδότησης καινοτομίας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα βελτιστοποιηθεί η χρήση των υφιστάμενων εκτελεστικών υπηρεσιών, περιλαμβανόμενης της χρήσης τους με ενδεχόμενη ανακατανομή καθηκόντων ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη εξειδίκευση.

Μέσω όλων αυτών των στοιχείων η Επιτροπή θεωρεί δυνατή τη μείωση του μέσου χρόνου επιχορήγησης κατά 100 ημέρες για το «Ορίζων 2020» σε σύγκριση με την τρέχουσα κατάσταση.

Επίσης θα συνεχιστούν οι προσεγγίσεις σύμπραξης με βάση τα άρθρα 185 και 187 της Συνθήκης. Ακόμη, σημαντικό μέρος της προσπάθειας εξωτερίκευσης θα είναι η εκτενέστερη χρήση χρηματοπιστωτικών μέσων με βάση τα πλατύβαθρα χρέους και μετοχικού κεφαλαίου που έχουν ήδη συσταθεί επί του παρόντος. Μέσω προσεκτικού σχεδιασμού των δραστηριοτήτων του, το ΕΤΙ θα ευθυγραμμίζει τις εργασίες του σχολαστικά με τις προτεραιότητες του «Ορίζων 2020». Με αύξηση του πλήθους των ΚΓΚ και με ανάληψη δραστηριοτήτων σχετιζόμενων με τη διάδοση και τη διανομή της γνώσης, θα υπάρχει δυνατότητα διαχείρισης μεγαλύτερου προϋπολογισμού σε σχέση με τον τρέχοντα.

5. ΕΥΡΕΙΑ ΚΑΙ ΟΜΑΛΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Η εμβληματική πρωτοβουλία «Ένωση της καινοτομίας» δίδει έμφαση στην ανάγκη να αναπτύξει η Ευρώπη ειδική προσέγγιση για την καινοτομία βασιζόμενη στο μοναδικό της σύστημα αξιών. Το «Ορίζων 2020» υιοθετεί ευρεία προσέγγιση προς την καινοτομία, η οποία δεν περιορίζεται στην ώθηση νέων προϊόντων προς την αγορά αλλά καλύπτει και διεργασίες, συστήματα ή άλλες προσεγγίσεις, μεταξύ άλλων με αναγνώριση των πλεονεκτημάτων της

Ευρώπης στο σχεδιασμό, την παροχή υπηρεσιών και της σημασίας της κοινωνικής καινοτομίας. Η εδραίωση αυτών των δραστηριοτήτων θα συνδυάζεται με τη στήριξη στην έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη.

Θα δοθεί ισχυρότερη στήριξη στην αφομοίωση της καινοτομίας από την αγορά, περιλαμβανόμενου και του δημόσιου τομέα. Το σημείο αυτό θα περιλαμβάνει σοβαρότερη εξέταση εφικτότητας, πιλοτικές εφαρμογές και επίδειξη. Θα προβλέπει καλύτερη χρήση του δυναμικού υποδομών για έρευνα, καθώς και σύνταξη τεχνικών προτύπων, προεμπορικές προμήθειες και ενισχυμένη δανειακή και μετοχική χρηματοδότηση. Με νέες προσεγγίσεις, όπως έπαθλα παρακίνησης, που αμείβουν την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων, θα ενθαρρυνθεί η συμμετοχή ευρύτερου φάσματος καινοτομούντων. Οι Ευρωπαϊκές Συμπράξεις Καινοτομίας θα αναλάβουν ως έργο την αντιμετώπιση εθνικών, νομοθετικών και επιχειρησιακών εμποδίων για την καινοτομία στην Ευρώπη, με σύναψη κατά τον τρόπο αυτό στερεών δεσμών μεταξύ μέτρων προς την πλευρά της προσφοράς και μέτρων προς την πλευρά της ζήτησης.

Συχνά μείζονες καινοτομίες προέρχονται από απρόβλεπτες εντυπωσιακές ανακαλύψεις ή από τη νέα εφαρμογή υφιστάμενων ή αναδυομένων τεχνολογιών. Το «Ορίζων 2020» θα επιτρέψει στα λαμπρότερα και δημιουργικότερα πνεύματα της Ευρώπης να επεκτείνουν τα σύνορα της γνώσης με ενίσχυση δραστηριοτήτων από τη βάση προς την κορυφή, όπως δράσεων του ΕΣΕ και ΤΜΑ, των δράσεων Marie Curie και του αποκλειστικού μέσου για τις ΜΜΕ. Επιπλέον, για καθεμία από τις κοινωνιακές προκλήσεις, οι περιγραφές θεμάτων στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων θα προσφέρουν στους υποψήφιους, σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με το παρελθόν, ευρύτερο πεδίο για την πρόταση καινοτόμων λύσεων της δικής τους επιλογής.

Το «Ορίζων 2020» θα προωθεί την ανταλλαγή ιδεών και προοπτικών με εξάπλωση ομαλής προσέγγισης σε όλα τα συστατικά μέρη του. Θα εφαρμόζονται οι ίδιοι κανόνες, παρέχοντας στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα να κινούνται ταχέως μεταξύ διάφορων μερών. Θα προβλεφθεί η γεφύρωση δράσεων ώστε να έρχονται σε επαφή έργα και αποτελέσματα ενός μέρους με σχετικά έργα άλλων μερών.

Θα χρειαστούν κοινές δραστηριότητες μεταξύ των διαφόρων μερών του «Ορίζων 2020», μεταξύ άλλων για να εξασφαλιστεί απρόσκοπτη σύνδεση μεταξύ στήριξης στις ικανοδοτικές και βιομηχανικές τεχνολογίες και των εφαρμογών τους σε κοινωνιακές προκλήσεις. Έχουν γίνει ειδικές προβλέψεις ώστε να ενδυναμωθεί αυτή η προσέγγιση και να δοθούν κίνητρα για διατέμνουσες δράσεις, περιλαμβανόμενης της ικανότητας συνδυασμού προϋπολογισμών κατά τρόπο αποτελεσματικό.

Σε συνέχεια των συστάσεων από την υψηλού επιπέδου ομάδα για Νευραλγικής σημασίας Ικανοδοτικές Τεχνολογίες (NIT - KET)²¹, η «Πρωτοπορία σε ικανοδοτικές και βιομηχανικές τεχνολογίες» θα επιτρέψει την αντιμετώπιση των NIT ως νευραλγικής σημασίας προτεραιότητας του «Ορίζων 2020», παρέχοντας έμφαση στη σημασία τους για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Εδώ περιλαμβάνονται αποκλειστικός προϋπολογισμός 6.663 εκατομμυρίων ευρώ για τις NIT φωτονικής, μικρο- και νανοηλεκτρονικής, νανοτεχνολογιών, προηγμένων υλικών, βιοτεχνολογίας και προηγμένων τεχνικών παραγωγής και διεργασιών. Στο πλαίσιο αυτής της ολοκληρωμένης προσέγγισης για τις NIT θα δοθεί αποκλειστική στήριξη σε δραστηριότητες που εκμεταλλεύονται τα σωρευμένα οφέλη που προκύπτουν με

²¹

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/kets/hlg_report_final_en.pdf

συνδυασμό διάφορων NIT, ειδικότερα μέσω στήριξης μεγάλων πιλοτικών έργων συνήθων και επιδεικτικών.

6. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΜΜΕ

Η εμβληματική πρωτοβουλία «Ένωση της καινοτομίας» περιλαμβάνει δέσμευση για την εξασφάλιση ευρείας συμμετοχής ΜΜΕ στο «Ορίζων 2020». Οι ΜΜΕ διαθέτουν σημαντικό δυναμικό καινοτομίας και έχουν την ευελιξία που επιτρέπει να προσφέρουν στην αγορά επαναστατικές τεχνολογικές εξελίξεις και καινοτομίες στην παροχή υπηρεσιών. Η ενίσχυση της προσέγγισης για τις ΜΜΕ, περιλαμβανόμενης της ενίσχυσης της συμμετοχής πολύ μικρών επιχειρήσεων, είναι ζωτικής σημασίας εάν είναι επιθυμητό να συμβάλει το «Ορίζων 2020» στην εξέλιξη ταχέως αναπτυσσόμενων εταιριών σήμερα σε πολυεθνικές του μέλλοντος.

Το «Ορίζων 2020» υιοθετεί ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τις ΜΜΕ. Μέσω αυτής της προσέγγισης αναμένεται ότι περίπου το 15% του συνολικού συνδυασμένου προϋπολογισμού για όλες τις κοινωνιακές προκλήσεις και τις ικανοδοτικές και βιομηχανικές τεχνολογίες θα κατευθυνθεί προς ΜΜΕ. Κάποιες καινοτομίες στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020» θα ενθαρρύνουν τη συμμετοχή ΜΜΕ.

Η απλούστευση θα είναι ιδιαίτερα επωφελής για τις ΜΜΕ, οι οποίες συχνά στερούνται των πόρων για να ανταποκριθούν στο σημαντικό διοικητικό φόρτο. Στο σημείο αυτό περιλαμβάνεται η δημιουργία σημείου μιας στάσης για ΜΜΕ οι οποίες επιθυμούν να συμμετέχουν στο «Ορίζων 2020». Ομοίως, η αυξημένη έμφαση στις δραστηριότητες καινοτομίας θα αυξήσει τη συμμετοχή ΜΜΕ, επειδή αυτές οι δραστηριότητες σχετίζονται άμεσα με αυτές.

Τα προαναφερθέντα οριζόντια μέτρα θα συμπληρώνονται με δράσεις ειδικές για ΜΜΕ, με τις οποίες συγκεντρώνεται σε μια βελτιωμένη σειρά μέσων η στήριξη η οποία προηγουμένως ήταν κατεσπαρμένη σε διάφορα προγράμματα.

Πρώτον, ένα νέο μέσο για τις ΜΜΕ, βασιζόμενο στο πρωτότυπο της SBIR²², οι αρχές της οποίας περιγράφονται στο έγγραφο «Καινοτομία στις ΜΜΕ», θα χρησιμοποιηθεί με συνέπεια σε όλες τις κοινωνιακές προκλήσεις καθώς και για τις ικανοδοτικές και βιομηχανικές τεχνολογίες. Το μέσο αυτό θα δώσει στις ΜΜΕ τη δυνατότητα να προωθήσουν τις πλέον καινοτόμες ιδέες τους για να ανταποκριθούν σε προκλήσεις επιπέδου Ένωσης. Το μέσο θα καλύπτει τις ανάγκες όλων των ΜΜΕ που προσφέρουν καινοτόμες λύσεις σε συγκεκριμένες προκλήσεις, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για καινοτομίες υψηλής τεχνολογίας και με επίκεντρο την έρευνα ή για κοινωνικές καινοτομίες και καινοτομίες με επίκεντρο τις υπηρεσίες, με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- *Μόνο οι ΜΜΕ θα επιτρέπεται να υποβάλλουν αίτηση για χρηματοδότηση. Μπορούν να συνοδεύονται από άλλους εταίρους, αλλά μία από τις σημαντικότερες καινοτομίες αυτού του μέσου είναι ότι προσφέρεται για έργα με έναν συμμετέχοντα·*
- *Η στήριξη παρέχεται σε διάφορες φάσεις. Η φάση σκοπιμότητας θα δώσει τη δυνατότητα αξιολόγησης του δυναμικού του έργου. Με μια βασική επιχορήγηση θα*

²² Έρευνα μικρών επιχειρήσεων για καινοτομία (Small Business Innovation Research), <http://www.sbir.gov>

δίδεται στη ΜΜΕ η δυνατότητα να αναλάβει το έργο, να διατηρήσει την κυριότητα των ΔΔΥ και να εξωπορίσει εργασίες στις περιπτώσεις που αυτό είναι αναγκαίο. Η στήριξη για την εκ των υστέρων παρακολούθηση θα παρέχεται εμμέσως μέσω υπηρεσιών όπως η παροχή βοήθειας για πρόσβαση σε επιχειρηματικό κεφάλαιο, ενίσχυση σε καινοτομία ή δημόσια προμήθεια.

Δεύτερο, στο «Καινοτομία στις ΜΜΕ» περιλαμβάνεται αποκλειστική δραστηριότητα για ΜΜΕ εντάσεως έρευνας. Αυτή η δραστηριότητα θα στηρίζει την επόμενη φάση στο σχήμα Eurostars²³ που πραγματοποιείται στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης με κράτη μέλη²⁴. Θα συνοδεύεται από μέτρα για την οικοδόμηση ικανότητας καινοτομίας των ΜΜΕ, όπως δικτύωση και μεσιτεία, καθώς επίσης θα δώσει στις ΜΜΕ τη δυνατότητα «αξιοποίησης» τεχνολογίας με σύνδεση προς ερευνητές και καινοτόμους σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Τρίτον, η «Πρόσβαση σε χρηματοδότηση με επικινδυνότητα» θα εστιάζει έντονα σε ΜΜΕ, όπως ζητήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Για τη διευκόλυνση χρέους, η εστίαση σε ΜΜΕ θα ενισχυθεί σε συνεργασία με μεσολαβητές χρηματοδότησης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Η διευκόλυνση μετοχικού κεφαλαίου θα εστιάζει σε πρώιμου σταδίου επενδύσεις, με ταυτόχρονη διατήρηση της δυνατότητας επέκτασης επενδύσεων σταδίου ανάπτυξης σε συνδυασμό με τη διευκόλυνση μετοχικού κεφαλαίου στο πλαίσιο του προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα επιχειρήσεων και ΜΜΕ.

Η διευκόλυνση για μετοχικό κεφάλαιο και το συστατικό στοιχείο το σχετιζόμενο με ΜΜΕ της διευκόλυνση για χρέη θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των δύο χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ που προβλέπουν στήριξη μετοχικού κεφαλαίου και δανειακή στήριξη Ε&Κ και ανάπτυξης ΜΜΕ, σε συνδυασμό με διευκολύνσεις μετοχικού κεφαλαίου και χρέους στο πλαίσιο του προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα επιχειρήσεων και ΜΜΕ.

7. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Η διεθνής συνεργασία με τρίτες χώρες είναι αναγκαία για την αποτελεσματική επίτευξη πολλών ειδικών στόχων που ορίζονται στο «Ορίζων 2020». Μεταξύ άλλων αυτό συμβαίνει για όλες τις κοινωνιακές προκλήσεις που διαλαμβάνονται στο «Ορίζων 2020», και οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επίσης η διεθνής συνεργασία είναι ουσιώδες στοιχείο για την έρευνα αιχμής και τη βασική έρευνα προκειμένου να συλλεχθούν τα οφέλη από αναδυόμενες ευκαιρίες επιστήμης και τεχνολογίας. Η προώθηση της διεθνούς κινητικότητας ερευνητών και προσωπικού που ασχολείται με καινοτομία αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για τη διεύρυνση αυτής της παγκόσμιας συνεργασίας. Οι δραστηριότητες σε διεθνές επίπεδο είναι εξίσου σημαντικές για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας με προώθηση της αφομοίωσης και της εμπορίας καινοτόμων τεχνολογιών, για παράδειγμα μέσω της ανάπτυξης παγκοσμίων προτύπων και κατευθυντηρίων γραμμών και με προώθηση της αποδοχής και της εξάπλωσης λύσεων εκτός Ευρώπης.

Ο στόχος της διεθνούς συνεργασίας στο «Ορίζων 2020» θα είναι η ενίσχυση της αριστείας και της ελκυστικότητας της Ένωσης όσον αφορά την έρευνα, η αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων από κοινού και η στήριξη των εξωτερικών πολιτικών της Ένωσης. Η εστίαση

²³ <http://www.eurostars-eureka.eu/>

²⁴ <http://www.eurekanetwork.org/>

του «Ορίζων 2020» στη διεθνή συνεργασία θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με τρεις σημαντικές ομάδες χωρών:

(1) βιομηχανοποιημένες και αναδυόμενες οικονομίες·

(2) χώρες διεύρυνσης και γειτονικές χώρες· και

(3) αναπτυσσόμενες χώρες.

Εφόσον απαιτείται, το «Ορίζων 2020» θα προωθεί τη συνεργασία σε περιφερειακό ή πολυμερές επίπεδο. Η διεθνής συνεργασία στην έρευνα και την καινοτομία αποτελεί πρωταρχικό παράμετρο των δεσμεύσεων της Ένωσης παγκοσμίως και έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη σύμπραξη της Ένωσης με αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες συχνά πλήττονται δυσανάλογα από παγκόσμιες προκλήσεις. Αυτή η συνεργασία θα προωθήσει τη χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και την πρόοδο προς την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της εκατονταετηρίδας και άλλων στόχων οι οποίοι έχουν συμφωνηθεί στο πλαίσιο της διεθνούς βιώσιμης ανάπτυξης.

Το «Ορίζων 2020» θα συνεχίσει να ακολουθεί την αρχή του γενικού ανοίγματος, με ταυτόχρονη ενθάρρυνση της αμοιβαίας πρόσβασης σε προγράμματα τρίτων χωρών. Επιπλέον, θα υλοποιηθούν σειρά στοχευμένων δράσεων με υιοθέτηση στρατηγικής προσέγγισης στη διεθνή συνεργασία σε βάση κοινού συμφέροντος και αμοιβαίου οφέλους και με προώθηση του συντονισμού και συνεργειών με δραστηριότητες κρατών μελών. Στην πρόκληση «Κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς, καινοτόμες και ασφαλείς» περιλαμβάνονται αποκλειστικά μέτρα στήριξης για την ενίσχυση της στρατηγικής προσέγγισης και της διαδικασίας καθορισμού προτεραιοτήτων.

8. ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Το «Ορίζων 2020» θα εξακολουθήσει να παρέχει χρηματοδότηση με βάση ανταγωνιστικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και μέσω ανεξάρτητης και βασιζόμενης στην αξία ομότιμης κρίσης, με επιλογή μόνο των καλύτερων έργων, χωρίς συνεκτίμηση γεωγραφικής κατανομής.

Ωστόσο αυτή η προσέγγιση πρέπει να συμπληρώνεται με μέτρα που να διασφαλίζουν ότι το «Ορίζων 2020» είναι ανοικτό σε ευρεία σειρά συμμετεχόντων, περιλαμβανόμενων νεοεισερχόμενων, και ότι σε οποιαδήποτε περίπτωση προέχει η αριστεία. Συνεπώς, το ταλέντο πρέπει να γαλουχείται και να υποστηρίζεται, ώστε να αναπτύσσεται σε περιβάλλον αριστείας, με παροχή στους ερευνητές και στους καινοτόμους σε ολόκληρη την Ευρώπη της δυνατότητας να επωφελούνται από μέσα, δίκτυα και χρηματοδότηση του «Ορίζων 2020». Στο σημείο περιλαμβάνεται η σφυρηλάτηση στενών σχέσεων με δραστηριότητες στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως του προγράμματος Erasmus, για όλα τα προγράμματα και τις συμπράξεις γνώσης.

Η χρηματοδότηση από την Ένωση έχει συνδράμει στην ανάπτυξη και στην εξάπλωση της αριστείας στην Ευρώπη μέσω του 7^{ου} ΠΠ και κονδυλίων της πολιτικής για τη συνοχή. Οι δραστηριότητες «Περιφέρειες γνώσης» και «Ερευνητικό δυναμικό» του ειδικού προγράμματος Ικανότητες του 7^{ου} ΠΠ έγιναν δεκτές με μεγάλο ενδιαφέρον, αλλά υπάρχουν

ενδείξεις ότι το αποτέλεσμα θα ήταν καλύτερο αν είχαν επιδιωχθεί ανάλογες δράσεις στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή²⁵.

Συνεπώς, η Επιτροπή προτείνει σαφέστερη κατανομή εργασίας μεταξύ του «Ορίζων 2020» και των διαρθρωτικών ταμείων, με ταυτόχρονη ενίσχυση των διαδράσεων. Η παροχή στήριξης σε περιφέρειες για την ανάπτυξη των δυνατοτήτων τους στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας θα προσφερθεί μέσω της πολιτικής για τη συνοχή, η οποία θα προωθήσει την ιδέα της έξυπνης εξειδίκευσης και θα περιλαμβάνει μέτρα με τα οποία θα δοθεί η δυνατότητα στους ερευνητές και τους καινοτόμους σε ολόκληρη την Ευρώπη να εξελίσσονται σε περιβάλλον αριστείας.

Συμπληρωματικά μέτρα στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020» θα στοχεύουν στη διεύρυνση της συμμετοχής στο σύνολο του προγράμματος. Στο σημείο αυτό θα περιλαμβάνονται η βελτίωση του συντονισμού, της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των δύο χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ένωσης. Επίσης, στήριξη θα παρέχεται στην πρωτοβουλία «χωρίς αποκλεισμούς», «καινοτόμες και ασφαλείς κοινωνίες», στην πολιτική για τη μάθηση και στην παροχή συμβουλών με σκοπό την αναμόρφωση των πολιτικών για την έρευνα και την καινοτομία. Στο σημείο αυτό επίσης περιλαμβάνονται σχήματα δικτύωσης και αδελφοποίησης, με τα οποία ενισχύονται οι δεσμοί μεταξύ ερευνητών και καινοτόμων σε όλα τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες. Με τον τρόπο αυτό, η ώθηση στην αριστεία, η οποία αποτελεί σφραγίδα του «Ορίζων 2020», συνδυαζόμενη με στοιχεία για την ανάπτυξη ικανότητας από τα διαρθρωτικά ταμεία, θα επιτρέψει την ανάδυση θυλάκων αριστείας και τη μεγέθυνσή τους σε αναπτυσσόμενες περιφέρειες. Έτσι θα αυξηθεί η διεθνής ελκυστικότητα των αυτών των περιφερειών και θα δημιουργηθούν εστίες για την περαιτέρω οικονομική τους ανάπτυξη. Στο σημείο αυτό πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι ειδικές περιστάσεις των εξόχως απομακρυσμένων περιφερειών.

9. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η ολοκλήρωση του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας (EXE - ERA) είναι επείγοντως αναγκαία για την αποφυγή δαπανηρών επικαλύψεων και περιττών επαναλήψεων δραστηριοτήτων. Συνεπάγεται τη συγκρότηση γνήσιας ενιαίας αγοράς για γνώση, έρευνα και καινοτομία, που θα παρέχει τη δυνατότητα σε ερευνητές, ερευνητικά ινστιτούτα και επιχειρήσεις να κυκλοφορούν, να ανταγωνίζονται και να συνεργάζονται διασυνοριακά. Τα κενά που παραμένουν θα αντιμετωπιστούν μέσω του πλαισίου του EXE, που θα υποβληθεί από την Επιτροπή το έτος 2012.

Το «Ορίζων 2020» θα ενισχύσει τη στήριξη που δίδεται στην προώθηση της σταδιοδρομίας και της κινητικότητας ερευνητών (μεταξύ άλλων μέσω δράσεων Marie Curie) και στη διασφάλιση της δικτύωσης και του ανοίγματος μεγάλων υποδομών έρευνας καθώς και στην επίτευξη επιγραμματικού EXE («Υποδομές έρευνας»). Για να συμβάλει στην ελκυστικότητα της σταδιοδρομίας στην έρευνα, το «Ορίζων 2020» θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην Ευρωπαϊκή χάρτα του ερευνητή και στον Κώδικα δεοντολογίας για την πρόσληψη ερευνητών, σε συνδυασμό με άλλα συναφή πλαίσια αναφοράς που καθορίζονται στο περίγραμμα του EXE, με ταυτόχρονο σεβασμό του προαιρετικού χαρακτήρα τους. Θα ληφθούν περαιτέρω μέτρα προς την ανοικτή πρόσβαση, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα

²⁵ Ομάδα ειδικών για συνέργειες μεταξύ 7ου ΠΠ, CIP και των ταμείων πολιτικής για τη συνοχή, http://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/seg-final_en.pdf

ερευνητικά αποτελέσματα θα είναι διαθέσιμα σε εκείνους που τα χρειάζονται. Επίσης θα περιλαμβάνονται δράσεις για την άρση κωλυμάτων που εμποδίζουν τις γυναίκες να ακολουθήσουν επιτυχή επιστημονική σταδιοδρομία. Η Επιτροπή δεσμεύεται να επιτύχει το στόχο συμμετοχής 40% γυναικών στους συμβουλευτικούς της μηχανισμούς και θα διασφαλίσει ότι οι διαφορές φύλων θα αντικατοπτρίζονται στο περιεχόμενο των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και στις διαδικασίες κρίσης, στις περιπτώσεις που αυτό είναι. σκόπιμο. Η αυξημένη συμμετοχή γυναικών θα βελτιώσει την ποιότητα της έρευνας και καινοτομίας, βοηθώντας ταυτόχρονα στην αντιμετώπιση του υφιστάμενου ελλείμματος επιστημόνων με υψηλά προσόντα και πείρα για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης.

Η πρόκληση «Κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς, καινοτόμες και ασφαλείς» θα στηρίζει το συντονισμό της πολιτικής σε ολόκληρη την Ευρώπη, με παροχή ισχυρής βάσης ώστε να βοηθηθούν τα κράτη μέλη στην υλοποίηση κατάλληλων μειγμάτων πολιτικής. Ως καινοτόμο μέτρο, τα προγράμματα εργασίας θα περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο εξασφάλισης συντονισμού με εθνική χρηματοδότηση έρευνας και καινοτομίας, θέτοντας το στοιχείο αυτό ως στοιχείο συζήτησης στις επιτροπές προγράμματος.

Το «Ορίζων 2020» θα στηρίζει προσεγγίσεις με σκοπό τη συνάθροιση και τη μόχλευση άλλων πόρων χρηματοδότησης μέσω απλουστευμένου σχήματος EXE-NET, παρέχοντας στήριξη εκτεινόμενη από το συντονισμό εθνικών προγραμμάτων μέχρι τη συγχρηματοδότηση κοινών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων. Με σαφή σειρά κριτηρίων για κοινά προγράμματα στο πλαίσιο του άρθρου 185 και για κοινές επιχειρήσεις στο πλαίσιο του άρθρου 187 θα δοθεί η δυνατότητα προώθησης σθεναρής σειράς πρωτοβουλιών, λαμβανόμενων υπόψη της πείρας και των αξιολογήσεων στο πλαίσιο του 7^{ου} ΠΠ, καθώς και των αναθεωρήσεων των δημοσιονομικών κανονισμών.

Οι Κοινές Πρωτοβουλίες Προγραμματισμού (ΚΠΠ – JPI) υπήρξαν σημαντική εξέλιξη στη συνάθροιση πόρων για την παραγωγή κρίσιμης μάζας με σκοπό την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων που απαντούν σε κράτη μέλη. Το «Ορίζων 2020» θα βοηθήσει τις ΚΠΠ στην ανάπτυξη των στρατηγικών τους θεματολογίων έρευνας. Σε περίπτωση που η αντιμετωπιζόμενη πρόκληση από ΚΠΠ συμβαδίζει με τις προτεραιότητες του «Ορίζων 2020» είναι δυνατή η χρησιμοποίηση του EXE-NET ή συγχρηματοδότησης για την παροχή περαιτέρω στήριξης. Νέες πρωτοβουλίες του άρθρου 185 θα εξετάζονται μόνον εφόσον υφίσταται σαφής δέσμευση από τα κράτη μέλη και εφόσον η ΚΠΠ έχει καταδείξει την ικανότητά της να συνεργάζεται κατάλληλα και ανάλογα με το μέγεθος και το πεδίο εφαρμογής που απαιτούνται για τη στήριξη πλήρους ολοκλήρωσης εθνικών προγραμμάτων.

Βασιζόμενο στην πείρα των συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού σχεδίου οικονομικής ανάκαμψης, θα διευρυνθεί το πεδίο για σύσταση συμπράξεων αυτού του είδους χωρίς προσφυγή σε νέες νομοθετικές διαδικασίες. Με αυτό τον τρόπο θα δοθεί η δυνατότητα υλοποίησης των υπόψη πρωτοβουλιών κατά τρόπο βελτιωμένο, με ταυτόχρονη διασφάλιση μεγαλύτερης διαφάνειας ρόλων και αρμοδιοτήτων.

10. ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΦΙΛΟΔΟΞΙΩΝ

Οι φορολογούμενοι της Ευρώπης έχουν δικαίωμα να γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο επενδύονται τα χρήματά τους. Επειδή η έρευνα και η καινοτομία έχουν ζωτική σημασία για το μέλλον των ανθρώπων, είναι σημαντικό να φέρονται σε γνώση του ευρέως κοινού οι δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του «Ορίζων

2020», με ιδιαίτερη έμφαση στην προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο Ένωσης. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθούν η κατανόηση, η συμμετοχή και η συζήτηση στο κοινό. Συνεπώς, αναπόσπαστο μέρος της εκτέλεσης του «Ορίζων 2020» θα αποτελέσουν τα μέτρα ενημέρωσης και επικοινωνίας.

Αυτά τα μέτρα, περιλαμβανόμενης της προώθησης της ανοικτής πρόσβασης, θα εστιάζουν επίσης στην ανακοίνωση των αποτελεσμάτων έρευνας σε πολιτικούς ιθύνοντες, επιχειρήσεις, καινοτόμους και άλλους ερευνητές.

Η εκπλήρωση των κοινών μας φιλοδοξιών, οι οποίες κατέχουν κεντρική θέση στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και στην «Ένωση της καινοτομίας», απαιτούν φιλόδοξες πολιτικές. Η Επιτροπή έχει πειστεί ότι η πρότασή της για το «Ορίζων 2020» και οι ριζικές αλλαγές που συνεπάγεται θα δώσουν τη δυνατότητα στον προϋπολογισμό της Ένωσης να διαδραματίσει πρωταρχικό ρόλο στην καθοδήγηση της αλλαγής βηματισμού για την επίτευξη της έρευνας και καινοτομίας που χρειάζεται η Ευρώπη. Το «Ορίζων 2020» προορίζεται να διατηρηθεί μέχρι το τέλος τη παρούσας δεκαετίας. Τα έργα του θα συνεχίσουν να εκτελούνται επί αρκετό διάστημα εντός της προσεχούς δεκαετίας, και η επίδραση της χρηματοδότησής του αναμένεται ότι θα παραμένει αισθητή πέραν αυτών των ορίων. Συνεπώς αποτελεί πράγματι επένδυση για το μέλλον.